

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

LUČKA LADAN

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

OBDAVČITEV DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE

Lučka Ladan

Koper, 2015

Mentor: doc. dr. Mateja Jerman

POVZETEK

V Sloveniji fizične osebe prejemajo dohodke za opravljeno delo na podlagi različnih oblik pogodbenih razmerij. Ti dohodki so obdavčeni po različnih davčnih stopnjah in se od njih obračunajo različni prispevki. V Sloveniji je višina obdavčitve dohodkov razmeroma visoka. Različne oblike pogodbenega dela niso enako ugodne za podjetja in posameznike. V zaključni projektni nalogi so predstavljeni različni dohodki iz zaposlitve in njihova obdavčitev. Predstavljene so davčne olajšave, prispevki za socialno varnost, ki se obračunavajo od dohodkov iz zaposlitve, lestvica za odmero dohodnine in praktični izračuni obdavčitve izbranih dohodkov.

Ključne besede: delovno razmerje, drugo pogodbeno razmerje, obdavčitev, davčna stopnja, davčne olajšave.

SUMMARY

In Slovenia, natural persons receive their income for work performed based on different forms of contractual relationship. Such income is taxed according to different tax rates and serves for the calculation of different contributions. In Slovenia, income is taxed at a relatively high rate. Different types of contract work do not present the same benefits to companies and individuals. This final project assignment presents different types of employment income and their taxation. It presents tax reliefs, social security contributions that are calculated from employment income, the scale for income tax assessment, and practical calculations for the taxation of selected income.

Keywords: employment relationship, other contractual relationship, taxation, tax rate, tax reliefs.

UDK: 336.226.142.1(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Davčni sistem in davki	2
2.1	Davčni sistem	2
2.2	Davki	3
3	Dohodninski sistem v Sloveniji	4
3.1	Zakon o dohodnini (ZDoh-2)	5
3.2	Zavezanec za dohodnino in obseg davčne obveznosti	6
3.3	Predmet obdavčitve	7
3.4	Dohodninska osnova	7
3.5	Davčna stopnja	7
4	Dohodki iz zaposlitve	9
4.1	Dohodek iz delovnega razmerja	9
4.1.1	Plača in nadomestila plače	10
4.1.2	Regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine in solidarnostna pomoč	11
4.1.3	Povračila stroškov v zvezi z delom	11
4.1.4	Bonitete	11
4.2	Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja	12
4.2.1	Prejemki po podjemnih pogodbah	12
4.2.2	Avtorski honorar	13
4.2.3	Prejemki študentov in dijakov	14
5	Davčne olajšave	15
5.1	Splošna olajšava	15
5.2	Osebna olajšava	15
5.3	Posebna osebna olajšava	15
5.4	Olajšava za vzdrževane družinske člane	16
6	Obdavčitev dohodka iz zaposlitve v praksi	18
6.1	Obdavčitev plače	18
6.2	Pogodbeno delo	24
6.3	Avtorski honorar	26
6.4	Študentsko delo	28
7	Sklep	30
	Literatura in viri	31
	Pravni viri	32

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Prihodki iz naslova dohodnine v proračun RS za leta 2011, 2012, 2013.....	4
Preglednica 2: Pomembne razlike med statusom rezidenta in nerezidenta.....	7
Preglednica 3: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2014	8
Preglednica 4: Splošna olajšava za leto 2014.....	17
Preglednica 5: Posebna olajšava za vzdrževane otroke	17
Preglednica 6: Izračun prvega primera.....	18
Preglednica 7: Izračun drugega primera.....	19
Preglednica 8: Izračun tretjega primera	20
Preglednica 9: Izračun četrtega primera.....	21
Preglednica 10: Izračun petega primera	22
Preglednica 11: Izračun šestega primera.....	23
Preglednica 12: Primerjava obdavčitve plač	24
Preglednica 13: Izračun prvega primera.....	25
Preglednica 14: Izračun drugega primera.....	26
Preglednica 15: Izračun prvega primera.....	27
Preglednica 16: Izračun drugega primera.....	27

KRAJŠAVE

ZPIZ-2	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
ZDKDPŠ	Zakon o dodatni koncesijski dajatvi od prejemkov, izplačanih za občasna in začasna dela študentov in dijakov
ZUJF	Zakon za uravnoteženje javnih financ
ZZVZZ	Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju
ZDoh-2	Zakon o dohodnini
ZASP	Zakon o avtorski in sorodnih pravicah
ZUTD	Zakon o urejanju trga dela
ZDR-1	Zakon o delovnih razmerjih
ZZ	Zdravstveno zavarovanje
PIZ	Pokojninsko zavarovanje

1 UVOD

Obdavčevanje je kompleksno področje. Dohodki iz zaposlitve so obdavčeni z dohodnino to področje ureja Zakon o dohodnini (ZDoh-2, Uradni list RS, št. 13/11, 24/12, 30/12, 40/12, 75/12, 94/12) in od njih se obračunajo prispevki za socialno varnost. Vrsta in višina prispevkov za socialno varnost sta odvisni od vrste dohodka iz zaposlitve.

Zakon o dohodnini, ki predstavlja teoretično izhodišče te zaključne projektne naloge, obravnava obdavčljive dohodke fizičnih oseb. V zaključni projektni nalogi se bomo osredotočili na področje obdavčitve dohodkov iz zaposlitve (drugih dohodkov, ki so predmet obdavčitve z dohodnino, ne bomo obravnavali). Skladno z davčnim vidikom se v sklop dohodkov iz zaposlitve uvrščajo dohodki iz delovnega razmerja in dohodki iz drugega pogodbenega razmerja (Šubelj 2011, 90).

Namen zaključne projektne naloge je predstaviti teoretična izhodišča obdavčitve različnih vrst dohodkov iz zaposlitve, v analitičnem delu naloge pa prikazati praktične izračune obdavčitve izbranih dohodkov iz zaposlitve.

Cilji zaključne projektne naloge so:

- predstaviti pomen davčnega sistema in davkov,
- predstaviti dohodke iz zaposlitve, kot jih določa ZDoh-2,
- predstaviti davčne olajšave, prispevke za socialno varnost, ki se obračunajo od dohodkov iz zaposlitve, in lestvico za odmero dohodnine,
- prikazati praktične primere izračuna dohodkov iz zaposlitve, tj. dohodkov iz delovnega razmerja, ter obdavčitev avtorskega, podjetnega in študentskega dela.

V zaključni projektni nalogi bo uporabljena metoda deskripcije, s katero bodo opisane najpomembnejše značilnosti davčnega sistema in davkov ter dohodninskega sistema v Sloveniji (predmet obdavčitve, davčne stopnje, davčne olajšave, oprostitve plačila dohodnine). Predstavljena bodo zakonska izhodišča obdavčitve dohodkov iz delovnega razmerja in obdavčitve dohodkov iz drugih oblik pogodbenega razmerja. V analitičnem delu bomo z metodo analize proučili obdavčitev izbranih dohodkov iz zaposlitve. Prikazali bomo primere obdavčitve tovrstnih dohodkov v praksi.

Naloga temelji predvsem na trenutno veljavnem ZDoh-2, ki obravnava obdavčitev dohodka iz pogodbenega razmerja, dohodke po avtorskih in podjetnih pogodbah ter dohodke dijakov in študentov. Zato ugotovitev naloge ni mogoče posplošiti na vse oblike dohodkov iz zaposlitve. Naloga temelji na zakonskih določilih, veljavnih leta 2014. Teorija in praktični primeri temeljijo na slovenski zakonodaji, zato ugotovitev ni mogoče posplošiti na tuje države.

2 DAVČNI SISTEM IN DAVKI

Država že skozi vso zgodovino pobira različne davke, ki jih spreminja in dopolnjuje. So pomemben del davčnega sistema (Nedelko 2012). V nadaljevanju vam bomo podrobneje predstavili davčni sistem in davke v Sloveniji.

2.1 Davčni sistem

Davčni sistem je skupek pravnih norm, ukrepov, aktivnosti, institucij in organov na področju obdavčitve v nekem družbenem okolju. Na oblikovanje davčnega sistema vplivajo politična ureditev, gospodarski sistem, sistem socialne varnosti, denarna politika in drugi družbeni dejavniki, saj je njihovo delovanje medsebojno tesno povezano (Milost in Milunovič 2001).

Po osamosvojitvi leta 1992 je Slovenija temeljito reformirala davčni sistem. Z davčno reformo je bil uveden fiskalni sistem, primerljiv razvitim državam. Kot glavni osebni davek je bila uvedena dohodnina, kot glavni podjetniški davek pa davek od dobička pravnih oseb (Klun 2011, 35).

Narava davčnih prihodkov državi narekuje oblikovanje davčnega sistema na načelih, ki bodo zagotovila zanesljiv, pravičen in učinkovit sistem pobiranja davkov, pri tem pa bo vpletenost države v ekonomski proces ostala minimalna (Klun 2007, 7).

Vse od osamosvojitve dalje so se spreminjali posamezni deli zakonodaje pri posameznih davkih, pri tem so se spreminjale stopnje, olajšave, širile so se davčne osnove, uvedene so bile nove dajatve (Klun 2011, 35–36).

Kranjec (2003, 57–62) in Klunova (2007, 7) navajata nekatera načela, po katerih naj bi bil zasnovan davčni sistem:

- davčni sistem naj ne bi deformiral tržnih ekonomskih odločitev glede učinkovite alokacije virov,
- pravičnost davčnega sistema mora omogočati, da vsi državljani prispevajo pravičen delež k financiranju države,
- davčni sistem naj bo administrativno enostaven, stroški pobiranja davkov, stroški upravljanja in stroški izpolnjevanja davčne obveznosti pa čim manjši,
- davčni sistem naj bo razumljiv davkoplačevalcem,
- davčni sistem naj bo fleksibilen, kar bo omogočalo njegovo prilagajanje gospodarskim spremembam,
- davčni sistem mora biti predmet transparentnega in demokratičnega političnega procesa, tako da davkoplačevalci lahko vplivajo na izbiro davkov in javnih izdatkov skladno s svojimi preferencami.

Davčni sistem v posameznih državah se razlikuje glede na predmet obdavčevanja in delež določenih javnih prihodkov v strukturi prihodkov javnega značaja. V državah, kjer je dohodek na posameznika visok, bo tudi delež davka na dohodek in premoženje večji. V državah v razvoju, kjer je dohodek na prebivalca razmeroma nizek, oblasti primanjkljaj javnih prihodkov pokrivajo s prometnim davkom in davkom na potrošnjo (Kovač 2004, 12).

2.2 Davki

Javni sektor za izvajanje svoje vloge potrebuje sredstva, ki jih za njegovo delo na različne načine prispevajo davčni zavezanci. Prihodki javnega sektorja se v osnovi delijo na (Klun 2011, 16):

- davčne prihodke in
- nedavčne prihodke.

Davčni prihodki se delijo na davke in prispevke. Za davke je značilno, da so obvezna dajatev, ki predstavlja enostranski prisilni odvzem realnega dohodka. Posameznik pri plačevanju davka ne dobi neposredno protiusluge države (npr. policijske zaščite). Prispevki prav tako predstavljajo obvezno dajatev, vendar so zavezanci ob njihovem plačevanju deležni določenih pravic (npr. šolnina, prispevek za pokojnino) (Klun 2011, 16).

Nedavčni prihodki vsebujejo prihodke od različnih taks, pristojbin, sredstev od prodaje državnega premoženja, dobička javnih podjetij, donacije EU ipd. (Klun 2011, 16).

Skladno z namenom zaključne projektne naloge se bomo v nadaljevanju usmerili v predstavitev obdavčitve dohodkov fizičnih oseb. Predstavili bomo najpomembnejše določbe Zakona o dohodnini s poudarkom na obdavčitvi dohodkov iz zaposlitve.

3 DOHODNINSKI SISTEM V SLOVENIJI

Dohodnina je izraz za davek od dohodka fizičnih oseb. ZDoh-2 ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja dohodnine na območju Republike Slovenije.

Največja sprememba v sistemu obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb je bila opravljena z obsežno novelo konec leta 2005, s katero je bilo določeno izhodišče, da se dohodki fizične osebe glede na njihovo naravo obravnavajo različno (Kovač 2008, 15).

Davek od dohodka fizičnih oseb je v večini držav progresiven. Davčna osnova je navadno določena tako, da se od dohodkov, ki so predmet obdavčenja, odštejejo morebitni priznani stroški za ustvarjanje tega dohodka (npr. prispevki za socialno varnost) ter olajšave. Posamezne države same določijo dohodke, ki so obdavčeni. Pri tem se upoštevata dva pristopa – celovit in ceduralni pristop k obravnavanju dohodkov. Celovit pristop obravnava vse dohodke enako, le-ti se seštevajo, na njihovo vsoto se nato aplicira davčna stopnja. Ceduralni pristop dohodke obravnava različno, kar pomeni, da je vsak dohodkovni vir obdavčen drugače (Klun 2011).

Dohodninski sistemi se med seboj razlikujejo tudi v enoti obdavčevanja. V slovenskem dohodninskem sistemu je enota obdavčevanja posameznik. V nekaterih drugih državah je enota obdavčevanja družina (Nemčija, ZDA). Cepitveni davčni sistem v Nemčiji je sistem, pri katerem se dohodki družinskih članov seštevajo. Od skupnega zneska dohodkov se odštejejo olajšave, dobljeni znesek pa predstavlja davčno osnovo zakonskih partnerjev, ki se deli z dve. Na ti dve osnovi se aplicira davčna stopnja (Stanovnik 2008, 87–90).

Delež dohodnine v proračunu Republike Slovenije v zadnjih letih predstavlja med 10–13 %. V letu 2011 je ta del znašal 12,6 %, v letu 2012 11,9 % in v letu 2013 10 %. Preglednica 1 prikazuje omenjene deleže še nekoliko natančneje.

Preglednica 1: Prihodki iz naslova dohodnine v proračun RS za leta 2011, 2012, 2013

<i>Leto</i>	<i>Skupni proračunski prihodki (v mio EUR)</i>	<i>Davčni prihodki (v mio EUR)</i>	<i>Prihodki iz naslova dohodnine (v mio EUR)</i>
2011	8.822,1	7.339,1	1.111,6
2012	8.695,2	7.170,8	1.037,7
2013	8.611,2	6.630,7	867,4

Vir: Ministrstvo za finance 2012, 1; Ministrstvo za finance 2013, 1; Ministrstvo za finance 2014, 1.

3.1 Zakon o dohodnini (ZDoh-2)

Veljavni ZDoh-2 se uporablja od 1. januarja 2007, ko je nadomestil prejšnjo izdajo Zakona o dohodnini (ZDoh-1, Uradni list RS, št. 59/06), ki je bil v uporabi od 1. januarja 2005.

Z ZDoh-2 so opredeljeni davčni zavezanci, davčna stopnja, davčna osnova, pravila in roki plačevanja dohodnine ter viri dohodnine. Dohodnina predstavlja odvzem davkoplačevalčevega dohodka, ustvarjenega v enem letu.

Zakon o dohodnini temelji na nekaterih načelih in izhaja iz Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91) ter zakonskih in podzakonskih aktov. Ta načela so (Škof idr. 2007, 148–150):

- načelo davčne pravičnosti,
- načelo obdavčitve svetovnega dohodka,
- načelo obdavčitve po viru,
- sintetična obdavčitev.

Načelo davčne pravičnosti pravi, da se mora davek plačevati z upoštevanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin, plačevati pa ga morajo vsi ekonomsko sposobni subjekti. Načelo pravičnosti se deli na načelo splošne davčne obveznosti in načelo enakomerne davčne obveznosti. Načelo pravičnosti zagotavlja pravičen davčni sistem, v katerem davčni zavezanec plačuje davke sorazmerno s koristmi, ki jih prejema, in svojo ekonomsko sposobnostjo (Škof idr. 2007, 148–150).

Načelo obdavčitve svetovnega dohodka rezidentov temelji na tem, da morajo zavezanci plačati dohodnino od vseh vrst dohodkov, doseženih v Sloveniji in zunaj nje. Načelo je bilo vpeljano leta 2005 z reformo ZDoh-1.

Načelo splošne davčne obveznosti preprečuje davčne privilegije, saj zagotavlja davčno obveznost neodvisno od rase, vere, spola, jezika, političnega prepričanja, premoženjskega stanja, izobrazbe ali družbenega položaja posameznika. Načelo je izpeljano iz ustave države, ki preprečuje razlikovanje in zagotavlja enako obravnavo vseh davčnih zavezancev. Sočasno pa načelo splošne davčne obveznosti dovoljuje določene davčne oprostitve za davčne zavezance, katerih ekonomska moč se giblje na meji eksistenčnega minimuma (Škof idr. 2007, 149). ZDoh-2 z upoštevanjem tega načela dodeljuje splošno davčno olajšavo za vse zavezance, neodvisno od njihovega letnega dohodka.

Načelo enakomerne davčne obveznosti zagovarja enakomerno plačevanje davka za vse enako ekonomsko sposobne davčne zavezance (Škof idr. 2007, 97).

Načelo obdavčitve po viru dohodka nalaga plačilo dohodnine nerezidentom, ki so zavezani za plačilo dohodnine od dohodkov, ustvarjenih v Sloveniji.

Šubelj navaja (2011, 39):

Davke ločimo na analitične in sintetične. Analitični zajemajo obdavčitev posameznega elementa premoženja (npr. zgradbo), sintetični pa zajemajo celotno davčno situacijo (npr. celotno obdavčitev premoženja, dohodka).

Dohodnina je sintetični davek, saj obdavčuje celoten dohodek fizične osebe v posameznem koledarskem letu.

Z dohodnino se obdavčujejo (ZDoh-2):

- dohodek iz zaposlitve,
- dohodek iz dejavnosti,
- dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
- dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice,
- dohodek iz kapitala,
- drugi dohodki.

3.2 Zavezanec za dohodnino in obseg davčne obveznosti

ZDoh-2 v 4. in 7. členu navaja, da je zavezanec za dohodnino fizična oseba, tako rezident kot nerezident Republike Slovenije. Razlikovanje je pomembno zaradi davčne obveznosti. Rezidenti so obdavčeni po načelu svetovnega dohodka (od vseh dohodkov z virom v Sloveniji in zunaj nje), nerezidenti pa po načelu vira dohodka (samo po dohodku, ki ga ustvarijo v Sloveniji) (Čok 2009, 18).

Zavezanec za dohodnino je rezident, če izpolnjuje katerega od navedenih pogojev (Klun 2011, 60):

- ima uradno prijavljeno stalno bivališče v Sloveniji,
- biva zunaj Slovenije zaradi zaposlitve na diplomatskem predstavništvu, konzulatu, mednarodni misiji RS ali misiji RS pri Evropski komisiji, kot javni uslužbenec z diplomatskim ali konzularnim statusom, ali je zakonec ali vzdrževani član takega uslužbenca;
- je bil rezident v katerem koli obdobju preteklega ali tekočega leta in biva zunaj Slovenije zaradi zaposlitve v diplomatskih predstavništvih ipd.;
- ima svoje običajno bivališče ali središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji;
- je v davčnem letu navzoč v Sloveniji skupaj več kot 183 dni.

Nerezidenti so v splošnem obdavčeni po viru dohodka. V Sloveniji morajo nerezidenti plačevati dohodnino od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji.

Preglednica 2 prikazuje pomembne razlike med statusom rezidenta in nerezidenta.

Preglednica 2: Pomembne razlike med statusom rezidenta in nerezidenta

<i>Rezident</i>	<i>Nerezident</i>
Obdavčitev po načelu svetovnega dohodka	Obdavčitev po viru dohodka
Upoštevanje olajšav pri obračunu davčnega odtegljaja med letom	Ni upravičen do nobenih olajšav (tudi splošne ne)
Akontacija dohodnine se odšteje od letne dohodnine	Akontacija dohodnine je dokončen davek
Možnost dodatnega priznavanja dejanskih stroškov in nočitev pri letni napovedi dohodnine	Možnost sprotnega uveljavljanja dejanskih stroškov
Možnosti koriščenja ugodnosti iz sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja pri letni napovedi dohodnine	Možnost koriščenja ugodnosti iz sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja pred izplačilom dohodka ali pozneje

Vir: Galič 2007, 23.

Sistem obdavčitve po svetovnih dohodkih, ki velja v večini razvitih držav, temelji na predpostavki, da fizične osebe, rezidenti določene države, uporabljajo javne dobrine, ki jih ta država zagotavlja (šolstvo, infrastrukturo, socialno varnost, javno varnost), zaradi česar v tej državi plačujejo davke (Gutman 2007, 77).

3.3 Predmet obdavčitve

ZDoh-2 v 15. členu določa predmet obdavčitve. Zakon navaja, da so z dohodnino obdavčeni dohodki fizičnih oseb, pridobljeni v davčnem letu, ki je enako koledarskemu letu. Dohodek je pridobljen v davčnem letu, v katerem je prejet, če zakon ne določa drugače. Za dohodek se šteje vsako izplačilo oziroma prejem dohodka ne glede na obliko, v kateri je dohodek izplačan. Dohodek je prejet takrat, ko je izplačan ali kako drugače dan na razpolago fizični osebi. Dohodek, prejet v naravi, se določi na podlagi primerljive tržne cene, če ni z zakonom določeno drugače.

3.4 Dohodninska osnova

Letna davčna osnova dohodnine predstavlja vsoto vseh davčnih osnov posameznih vrst dohodkov (virov dohodnine), ki jih fizična oseba pridobi v določenem davčnem letu, zmanjšano za prispevke za socialno varnost, priznane stroške in olajšave (Čok 2009, 19). Dobljeni znesek predstavlja osnovo, na katero se aplicira davčna stopnja.

3.5 Davčna stopnja

Davčna stopnja je razmerje med zneskom plačanega davka in davčno osnovo. Preglednica prikazuje lestvico stopenj za odmero dohodnine za leto 2014.

Preglednica 3: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2014

<i>Če znaša neto letna davčna osnova v evrih</i>		<i>Znaša dohodnina v evrih</i>
nad	do	
	8.021,34	16 %
8.021,34	18.960,28	1.283,41 + 27 % nad 8.021,34
18.960,28	70.907,20	4.236,92 + 41 % nad 18.960,28
70.907,20		25.535,16 + 50 % nad 70.907,20

Vir: DURS 2014.

Pri dohodkih iz drugega pogodbenega razmerja se davčna stopnja izračuna tako, da se bruto dohodek zmanjša za 10 odstotkov normiranih stroškov. Od tako ugotovljene davčne osnove se izračuna akontacija dohodnine, ki predstavlja 25 % od osnove.

Zakon poleg nekaterih dohodkov, navedenih že pri določanju davčnih osnov po posameznih virih dohodkov, določa druge neobdavčene dohodke (20.–32. člen ZDoh-2). Med oprostitve plačila dohodnine so vključeni:

- pomoči in subvencije,
- dohodki, tudi v obliki povračil stroškov, storitev in drugih ugodnosti, po posebnih zakonih,
- dohodki iz naslova starševskega varstva in zavarovanja za primer brezposelnosti,
- dohodki iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja,
- dohodki, povezani z zagotavljanjem varnosti, zaščite in reševanja,
- dohodki v zvezi z izobraževanjem,
- dohodki, povezani s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo,
- odškodnine,
- vrnitev premoženja,
- dohodki, povezani z družinskimi razmerji (preživnine, nagrade in povračila stroškov skrbniku),
- drugi dohodki v zvezi s sodnimi in upravnimi postopki,
- dohodki iz zaposlitve in iz dejavnosti,
- drugo.

V naslednjem poglavju predstavljamo podrobneje obdavčitev dohodkov iz zaposlitve.

4 DOHODKI IZ ZAPOSLOTITVE

Pri opredelitvi dohodkov iz zaposlitve je treba ločiti delovnopравни in davčni vidik. Skladno z davčnim vidikom se v sklop dohodkov iz zaposlitve uvrščajo dohodki iz delovnega razmerja in dohodki iz drugega pogodbenega razmerja (Šubelj 2011, 90). Po delovnopравни zakonodaji pa v sklop dohodkov iz delovnega razmerja ne uvrščamo drugih dohodkov iz delovnega razmerja (več o tem na DURS 2013).

4.1 Dohodek iz delovnega razmerja

Dohodki iz delovnega razmerja so določeni z delovnopravno zakonodajo. Delovno razmerje je v Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1, Uradni list RS, št. 21/13) opredeljeno kot razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca ter v njem za plačilo osebno in neprekinjeno opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca.

Po Zdoh-2 so dohodki iz delovnega razmerja naslednji:

- plača in nadomestilo plače,
- regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostna pomoč,
- povračilo stroškov v zvezi z delom,
- bonitete,
- nadomestilo zaradi katerega koli pojava v zvezi z zaposlitvijo in vsako izplačilo delodajalca v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi,
- prejemki, prejeti zaradi začasnega neizplačila dohodka iz zaposlitve,
- nadomestila in drugi prejemki, prejeti od delodajalca, kot posledica zaposlitve,
- dohodek na podlagi udeležbe v dobičku.

Z namenom enake davčne obravnave dohodkov, ki so si po vsebini podobni (vendar ne sodijo med dohodke iz delovnega razmerja) ZDoh-2 v drugem odstavku 37. člena določa nekatere druge dohodke iz delovnega razmerja:

- dohodki, prejeti za vodenje in nadzor poslovnega subjekta, ki je pravna oseba na podlagi poslovnega razmerja,
- dohodki izvoljenih in imenovanih nosilcev funkcij v organih zakonodaje, izvršilne ali sodne oblasti v Sloveniji ali v organih lokalne samouprave, če za to funkcijo prejemajo plačo,
- dohodki, ki izhajajo iz avtorskega dela, ustvarjenega iz delovnega razmerja, iz izvedb avtorskih ali folklornih del iz delovnega razmerja in dohodki, ki izhajajo iz inovacij, ustvarjenih v delovnem razmerju, ne glede na obliko pogodbe, ki je podlaga za izplačilo navedenih dohodkov,
- dohodek, prejet za opravljanje malega dela po predpisih, ki urejajo preprečevanje dela in zaposlovanja na črno,

- nadomestilo iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja in obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti,
- izplačana nadomestila za izgubljeni zaslužek kmeta, družbenika ali drugi osebi,
- pokojnine, nadomestila in drugi dohodki iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

4.1.1 Plača in nadomestila plače

Skladno z Zakonom o delovnih razmerjih je plačilo za delo po pogodbi o zaposlitvi sestavljeno iz plače, ki mora biti vedno v denarni obliki, in iz morebitnih drugih vrst plačil, če je tako določeno s kolektivno pogodbo. Delodajalec mora pri tem upoštevati minimum, določen z zakonom ali kolektivno pogodbo, ki zavezuje delodajalca (ZDR-1, 126. člen).

Plača je sestavljena iz:

- osnovne plače – pri tem se upošteva zahtevnost dela, za katerega je delavec sklenil pogodbo o zaposlitvi;
- delovne uspešnosti – kjer se upoštevajo gospodarnost, kakovost in obseg opravljenega dela;
- dodatkov – ki jih določajo posebni pogoji dela, kar izhaja iz razporeditve delovnega časa (nočno delo, nadurno delo, delo ob nedeljah in praznikih in dela prostih dni po zakonu), ter za posebne pogoje dela, ki izhajajo iz posebnih obremenitev pri delu (nevarnost dela, neugodni vplivi iz okolja – hrup), ki niso vsebovani v zahtevnosti dela (ZDR-1, 128. člen).

Zakon določa tudi minimalno plačo, ki jo delodajalec mora izplačati delojemalcu. V letu 2014 minimalna osnovna bruto plača v Republiki Sloveniji znaša 789,15 EUR.

Osnovna plača delojemalca je določena skladno s kolektivno pogodbo in tarifnimi razredi, ki določajo zahtevnost dela. Dodatki k plači se določijo za posebne pogoje dela. Višina dodatkov je določena s kolektivno pogodbo posamezne dejavnosti.

Zakon določa, da delavcu pripada dodatek na delovno dobo, katerega višino določa kolektivna pogodba na ravni dejavnosti.

Nadomestila plače pripadajo delavcu v primerih odsotnosti z dela, ki jih določa zakon ali kolektivna pogodba. Delodajalec je delavcu dolžan izplačati nadomestilo plače v primerih odsotnosti z dela zaradi izrabe letnega dopusta, plačane odsotnosti zaradi osebnih okoliščin (smrt, poroka), izobraževanja, z zakonom določenih praznikov in dela prostih dni in ko delavec ne dela zaradi razlogov na strani delodajalca (ZDR-1, 127. člen, drugi odstavek).

4.1.2 Regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine in solidarnostna pomoč

Pravica do regresa delojemalca je vezana na pravico do izrabe letnega dopusta. Iz navedenega sledi, da je delojemalec, ki ni upravičen do izrabe celotnega dela letnega dopusta, odmerjenega skladno s kolektivno pogodbo, upravičen zgolj do sorazmernega dela regresa. Delavec, ki je upravičen do regresa, prejme izplačilo za letni regres najmanj v višini minimalne plače. Regres se mora delavcu izplačati najpozneje do 1. julija tekočega koledarskega leta (ZDR-1, 131. člen).

ZDR-1 ureja tudi področje izplačila jubilejnih nagrad, odpravnin in solidarnostnih pomoči, vendar se te ne vključujejo v davčno osnovo do višine, ki jo določa zakon.

Jubilejne nagrade so delojemalcu izplačane za doseženih 10, 20 ali 30 let delovne dobe.

Izplačilo odpravnin se delojemalcu navadno izvede ob upokojitvi ali odpovedi delovnega razmerja iz poslovnih razlogov. Osnovo za višino odpravnine predstavlja delojemalčeva plača.

S kolektivno pogodbo podjetje določi izplačilo solidarnostne pomoči in njeno višino. Navadno se solidarnostna pomoč izplača v primeru smrti ožjega družinskega člana, v primeru naravnih nesreč, težje invalidnosti ali dalj časa trajajoče bolezni.

4.1.3 Povračila stroškov v zvezi z delom

Delodajalec mora delavcu zagotoviti povračilo stroškov v zvezi z delom (prehrana, prevoz na delo in z dela, povračilo stroškov, ki jih ima delavec pri opravljanju del in nalog za službena potovanja, ter dodatna plačila iz delovnega razmerja ob upoštevanju določb ZDR-1 in kolektivne pogodbe). Če višina povračila stroškov v zvezi z delom ni določena s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti, se določi s podzakonskimi akti (ZDR-1, 130. člen).

4.1.4 Bonitete

Bonitete vključujejo (ZDoh-2, 39. člen):

- uporabo osebnega vozila za zasebne namene,
- nastanitev,
- posojilo brez obresti ali z obrestno mero, nižjo od tržne,
- popust pri prodaji blaga in storitev,
- izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana,
- zavarovalne premije in podobna plačila,
- darila, ki jih zagotovi delodajalec na podlagi ali zaradi zaposlitve nekdanjemu, sedanjemu ali bodočemu delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu,

- pravico delojemalcev do cenejšega nakupa delnic ali pravica do pridobitve drugega premoženja.

ZDoh-2 v 39. členu določa, katere ugodnosti in plačila se po zakonu ne štejejo med bonitete:

- ugodnosti manjših vrednosti, ki jih delodajalec zagotavlja vsem zaposlenim pod enakimi pogoji (regresirana prehrana med delom, uporaba prostorov za oddih, pogostitve ob praznovanjih),
- plačila delodajalca za dopolnilno izobraževanje in usposabljanje delojemalcev,
- plačila delodajalca za zdravstvene preglede delojemalcev, ki jih je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona,
- plačilo delodajalca za cepljenje delojemalcev,
- plačila delodajalca za zavarovanje delojemalcev za nesreče pri delu,
- uporabo parkirnega prostora, ki ga delodajalec zagotovi delojemalcem,
- uporabo računalniške in telekomunikacijske opreme.

4.2 Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja

Obdavčljivi dohodki iz drugega pogodbenega razmerja so (ZDoh-2, 37. in 38. člen):

- študentsko delo (dohodki dijakov in študentov, upravičenih do posebne olajšave, ter dohodki dijakov in študentov, ki niso upravičeni do posebne olajšave),
- dohodki verskih delavcev,
- preostali dohodki iz drugih pogodbenih razmerij (podjemna pogodba, odvisna avtorska pogodba).

4.2.1 Prejemki po podjemnih pogodbah

Podjemna pogodba zavezuje podjemnika k izpolnitvi določenega posla, izdelavi, popravilu kakšne stvari, fizičnemu ali umskemu delu, naročnika pa zavezuje k plačilu opravljene storitve.

Podjemnik je dolžan izvršiti delo po dogovoru in po pravilih posla. Delo mora biti izvršeno v dogovorjenem času, če čas ni določen, pa v času, ki je razumno potreben za dokončanje takega posla.

Kadar je dohodek prejet na podlagi podjemne pogodbe in za odvisno razmerje med strankami, se ta uvršča med dohodke o zaposlitvi (ZDoh-2).

Da gre za odvisno razmerje, govorimo takrat, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- nadzor in navodila v zvezi z opravljanjem dela in storitev;
- osebno opravljanje dela ali storitev;
- pravica do odstopa od pogodbe in prevzemanje odgovornosti v zvezi s tem;

- zagotavljanje sredstev in pogojev za opravljanje dela ali storitev;
- prevzemanje finančnih in drugih tveganj ter odgovornosti v zvezi z opravljanjem dela ali storitev;
- način opravljanja dela ali storitev in način plačila;
- dobiček ali izguba.

4.2.2 Avtorski honorar

Avtorski honorar je dohodek, izplačan avtorju, podlago pa predstavlja avtorska pogodba, sklenjena za stvaritev avtorskega dela ali uporabo avtorskih del. Z davčnega vidika je avtorski honorar plačilo za storitev.

To delo se opravlja na podlagi pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela kot posebnega pogodbenega razmerja med delodajalcem in upravičencem, ki ima lahko tudi nekatere elemente delovnega razmerja, kot jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja.

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP, Uradni list RS, št. 16/07, 68/08, 110/13) ureja tudi avtorsko delo iz delovnega razmerja. Kadar avtorsko delo ustvari delojemalec pri izpolnjevanju svojih obveznosti ali po navodilih delodajalca, se šteje, da so materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na tem delu izključno prenesene na delodajalca za deset let od dokončanja dela, če ni s pogodbo določeno drugače. Po preteku desetletnega roka pripadejo pravice iz avtorskega dela delojemalcu, s tem da delodajalec lahko zahteva njihov ponovni izključni prenos proti plačilu primernega nadomestila (Računovodja 2014).

To pomeni, da se po določbah Zakona o dohodnini kot dohodek iz delovnega razmerja ne šteje samo dohodek, prejet na podlagi sklenjene pogodbe o zaposlitvi z delodajalcem po določbah Zakona o delovnih razmerjih, ampak tudi druge vrste dohodkov, ki jih zakon (nekateri) tudi taksativno našteva. Med njimi so tudi dohodki, ki izhajajo iz avtorskega dela, ustvarjenega iz delovnega razmerja, iz izvedb avtorskih in folklornih del iz delovnega razmerja, in dohodki, ki izhajajo iz inovacij, ustvarjenih v delovnem razmerju, ne glede na obliko pogodbe, ki je podlaga za izplačilo navedenih dohodkov (ZDoh-2, 3. točka drugega odstavka 37. člena).

To pomeni, da se v primeru, ko delodajalec poleg sklenjene pogodbe o zaposlitvi sklene s svojim delojemalcem še avtorsko pogodbo o naročilu dela, honorar po avtorski pogodbi vedno šteje kot dohodek iz delovnega razmerja. Zato se tudi obdavči kot dohodek iz delovnega razmerja (Računovodja 2014).

Kadar gre za avtorski honorar, ki ni prejet iz naslova delovnega razmerja ali iz naslova opravljanja dejavnosti, govorimo o dohodku iz drugega pogodbenega razmerja. Katero delo, ki ga opravi posameznik, se šteje med avtorska dela, ureja ZASP.

4.2.3 Prejemki študentov in dijakov

Zakon o delovnih razmerjih ureja področje začasnega in občasnega dela študentov in dijakov po dopolnjenem 15. letu starosti. Tako je dijakom in študentom brez pogodbe o zaposlitvi omogočeno začasno ali občasno delo, ki sodi v organiziran proces delodajalca.

Dijaki in študentje, ki opravljajo delo na podlagi napotnice pooblaščne agencije, so zavarovani za primer invalidnosti, telesne okvare ali smrti kot posledice poškodbe pri delu ali poklicne bolezni. Področje ureja Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ, Uradni list RS, št. 72/06), ki določa višino prispevka.

Prejemke študentov in dijakov ter višino koncesijskih dajatev ureja Zakon o dodatni koncesijski dajatvi od prejemkov, izplačanih za občasna in začasna dela študentov in dijakov (ZDKDPŠ, Uradni list RS, št. 24/07).

Koncesijsko dajatev za študentsko delo ureja tudi Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF, Uradni list RS, št. 105/12).

5 DAVČNE OLAJŠAVE

Davčna olajšava predstavlja znižanje davčne obveznosti. Davčni zavezanec svojo davčno osnovo za odmero davka od dohodka fizičnih oseb lahko zniža z različnimi davčnimi olajšavami do pozitivne davčne osnove. Nekatere od olajšav se priznajo samodejno, druge lahko uveljavlja, če izpolnjuje zanje določene zakonske zahteve.

5.1 Splošna olajšava

Namen splošne olajšave je izključitev iz obdavčitve tistega dela dohodka, ki ga posameznik potrebuje za lastno preživljanje in vzdrževanje. Na podlagi Pravilnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2014 (Uradni list RS, št. 108/13) znaša splošna olajšava za leto 2014 3.302,70 EUR. Splošna olajšava se prizna vsakemu rezidentu pod pogojem, da drugi zavezanec zanj ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana.

5.2 Osebna olajšava

Poleg splošne davčne osnove zakon nekaterim skupinam davčnih zavezancev priznava še dodatno znižanje osnove. Osebne davčne olajšave opredeljuje 112. člen ZDoh-2:

- zmanjšanje letne davčne osnove rezidentu invalidu s 100-odstotno telesno okvaro v višini 17.658,84 EUR;
- rezidentu, prejemniku nadomestila iz obveznega invalidskega zavarovanja kot delovni invalid po predpisih, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Sloveniji, se prizna zmanjšanje dohodnine v višini 13,5 % odmerjenega nadomestila;
- rezidentu, prejemniku priznavalnine po zakonu o republiških priznavalninah in zakonu o uresničevanju javnega interesa na področju kulture, se prizna zmanjšanje dohodnine v višini 13,5 % odmerjene priznavalnine.

5.3 Posebna osebna olajšava

Posebna osebna olajšava za leto 2014 je določena s 113. členu ZDoh-2:

- rezidentu, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta, se do dopolnjenega 26. leta starosti prizna zmanjšanje davčne osnove od dohodka za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice pooblaščenice organizacije v višini 2.477,03 EUR letno;
- rezidentu, ki samostojno opravlja specializiran poklic na področju kulturne dejavnosti ali novinarski poklic, pod pogojem, da nima sklenjenega delovnega razmerja, se prizna zmanjšanje davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v višini 15 % prihodkov letno, vendar do 25.000 EUR njegovih prihodkov iz dejavnosti v koledarskem letu.

Zakon vsebuje tudi olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki jo lahko zavezanec izkoristi v višini do 2.819,09 EUR letno.

5.4 Olajšava za vzdrževane družinske člane

Kadar je davčni zavezanec poleg sebe dolžan vzdrževati še druge osebe, se zmanjša njegova ekonomska moč. Za takšne primere zakon zagotavlja posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane, s čimer se zmanjša letna davčna osnova zavezanca. Davčni zavezanec lahko davčno olajšavo uveljavlja že med letom pri izračunu akontacije ali pa jo uveljavlja enkrat letno v davčni napovedi (Škof idr. 2007, 254).

Zakon o dohodnini v 114. in 115. členu predpisuje možnost uveljavljanja posebne olajšave za vzdrževane družinske člane. Za vzdrževanega družinskega člana se šteje:

- zakonec, ki ni zaposlen in ne opravlja dejavnosti, nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti manjše od posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, in razvezani zakonec zavezanca, če mu je z odločbo ali dogovorom, sklenjenim po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, priznana pravica do preživnine, ki jo plačuje zavezanec;
- otrok do dopolnjenega 18. leta starosti, za starejšega otroka pa, če neprekinjeno ali s prekinitvami do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, ni zaposlen, ne opravlja dejavnosti in nima lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti;
- otrok po dopolnjenem 26. letu starosti, če se do 26. leta vpiše na študij, in sicer za dobo največ šestih let od dneva vpisa na dodiplomski študij in največ za dobo štirih let od dneva vpisa na podiplomski študij;
- za otroka se šteje lasten otrok, posvojenec, pastorek oziroma otrok zunajzakonskega partnerja;
- otrok, starejši od 18 let, ki se ne izobražuje in je za delo sposoben, če je prijavljen pri službi za zaposlovanje in živi s starši (posvojitelji) v istem gospodinjstvu ter nima lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana;
- otrok zavezanca, ki ima pravico do dodatka za nego otroka skladno z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih;
- otrok zavezanca do 26. leta starosti, ki ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo skladno z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- starši oziroma posvojitelji zavezanca, če nimajo lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana;

- član kmečkega gospodinjstva, če sodeluje pri doseganju dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in če nima lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana;
- oseba, ki izpolnjuje v prejšnjih odstavkih določene pogoje in ima prijavljeno bivališče v Sloveniji, je državljan Slovenije oziroma držav članice EU ali je rezident države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ki omogoča izmenjavo informacij zaradi izvajanja domače zakonodaje (ZDoh-2, 115. člen).

V preglednicah so prikazane višine splošne (preglednica 4) in posebne olajšave za vzdrževane družinske člane (preglednica 5) za leto 2014. V praktičnem delu zaključnega dela bodo navedeni podatki tudi uporabljeni.

Preglednica 4: Splošna olajšava za leto 2014

<i>Če znaša skupni dohodek v evrih</i>		<i>Splošna olajšava v evrih</i>
nad	do	
	10.866,37	6.519,82
10.866,37	12.570,89	4.418,64
12.570,89		3.302,70

Vir: DURS 2014.

Preglednica 5: Posebna olajšava za vzdrževane otroke

<i>Posebna olajšava za vzdrževane otroke</i>	<i>Letna olajšava v evrih</i>
Za prvega vzdrževanega otroka	2.436,92
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.830,00
Za drugega vzdrževanega otroka	2.649,24
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.418,54
Za četrtega vzdrževanega otroka	6.187,85
Za petega vzdrževanega otroka	7.957,14

Vir: DURS 2014.

6 OBDAVČITEV DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE V PRAKSI

V nadaljevanju bomo s primeri prikazali obdavčitev dohodkov iz zaposlitve v praksi. Za primere smo izbrali obdavčitev plače, pogodbenega dela, avtorskega honorarja in študentskega dela. Pri vseh izračunih v nadaljevanju upoštevamo teoretična izhodišča, ki so bila predstavljena v prvem delu zaključne naloge. Izračuni temeljijo na trenutno veljavni zakonodaji (september 2014).

6.1 Obdavčitev plače

Po 126. členu ZDR-1 je plačilo za delo po pogodbi o zaposlitvi sestavljeno iz plače, ki mora biti vedno v denarni obliki, in morebitnih drugih vrst plačil, če je tako določeno s kolektivno pogodbo. Najprej prikazujemo primer obdavčitve plače, kjer upoštevamo minimalno plačo.

1. primer

Delavec, zaposlen za nedoločen čas, prejema minimalno plačo, ki na dan izračuna znaša 789,15 EUR. Med letom ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževane otroke. Mesec, na katerega se nanaša primer, ima 20 delovnih dni. Podjetje izplačuje delavcem povračila v zvezi z delom v višini, ki jo določa Uredba o povračilu stroškov v zvezi z delom. Delavec se vsak dan vozi do delovnega mesta z lastnim prevoznim sredstvom, ker avtobusna linija ni zagotovljena. Na dan naredi 10 km v obe smeri. Povračilo za prehrano med delom znaša 6,12 EUR na dan.¹ Predpostavljamo, da prejme delavec najvišjo vrednost malice, ki se ne všteva v davčno osnovo podjetja. Enako velja tudi v praktičnih primerih, ki sledijo.

Preglednica 6: Izračun prvega primera

	v EUR
Bruto plača	789,15
Prispevki iz bruto plače v breme delojemalca (22,10 %)	174,40
Splošna olajšava	275,22
Davčna osnova	339,53
Dohodnina (16 %)	54,32
Neto izplačilo	560,43
Prehrana med delom (20 x 6,12 EUR)	122,40
Prevoz na delo (20 x 10 km x 0,18 EUR)	36,00
<i>Izplačilo delavcu na TRR</i>	<i>718,83</i>
Prispevki na bruto plačo v breme delodajalca (16,10 %)	127,05
<i>Skupaj strošek delodajalca</i>	<i>1.074,60</i>

¹ Povračilo stroškov prehrane med delom za vsak dan, ko je delojemalec na delu vsaj 4 ure, se ne všteva v davčno osnovo v višini 6,12 EUR.

Od bruto plače 789,15 EUR odštejemo prispevke iz bruto plače v višini 22,10 % (174,40 EUR) in dobimo osnovo 614,75 EUR. Ker so ti prispevki v breme delojemalca, se upoštevajo kot olajšava pri izračunu dohodnine. Od osnove 614,75 EUR odštejemo še splošno olajšavo v višini 275,22 EUR in dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Dohodnina v višini 16 % od davčne osnove znaša 54,32 EUR. Da dobimo neto izplačilo, moramo bruto plači odšteti prispevke delojemalca in izračunano akontacijo dohodnine. Tako dobimo neto znesek v višini 560,43 EUR. Ker delavcu pripada povračilo prehrane in prevoza, izračunani neto plači prištejemo še ta dva zneska v višini 158,40 EUR in dobimo znesek za izplačilo, ki znaša 718,83 EUR. Prispevki delodajalca so 16,10 % od bruto plače in znašajo 127,05 EUR. Skupni strošek delodajalca v tem primeru je 1.074,60 EUR.

V tem primeru predpostavljamo, da skupni dohodek zavezanca za dohodnino presega meje dohodka, v katerih bi lahko zavezanec uveljavljal povišano splošno olajšavo. Zato je bila v tem primeru upoštevana le najnižja splošna olajšava.

2. primer

Delavec, zaposlen za nedoločen čas, prejema minimalno plačo, ki na dan izračuna znaša 789,15 EUR. Med letom uveljavlja posebno olajšavo za enega vzdrževanega otroka. Mesec, na katerega se nanaša primer, ima 20 delovnih dni. Podjetje delavcem izplačuje povračila v zvezi z delom v višini, ki jo določa Uredba o povračilu stroškov v zvezi z delom. Delavec se vsak dan vozi do delovnega mesta z lastnim prevoznim sredstvom, ker avtobusna linija ni zagotovljena. Na dan naredi 10 km v obe smeri. Povračilo za prehrano med delom znaša 6,12 EUR na dan.

Preglednica 7: Izračun drugega primera

	v EUR
Bruto plača	789,15
Prispevki iz bruto plače v breme delojemalca (22,10 %)	174,40
Splošna olajšava	275,22
Posebna olajšava	203,08
Davčna osnova	136,45
Dohodnina (16 %)	21,83
Neto izplačilo	592,92
Prehrana med delom (20 x 6,12 EUR)	122,40
Prevoz na delo (20 x 10 km x 0,18 EUR)	36,00
<i>Izplačilo delavcu na TRR</i>	<i>751,32</i>
Prispevki na bruto plačo v breme delodajalca (16,10 %)	127,05
<i>Skupaj strošek delodajalca</i>	<i>1.074,60</i>

Od bruto plače 789,15 EUR odštejemo prispevke iz bruto plače v višini 22,10 % (174,40 EUR) in dobimo osnovo 614,75 EUR. Ker so ti prispevki v breme delojemalca, se upoštevajo kot olajšava pri izračunu dohodnine. Od osnove 614,75 EUR odštejemo še splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževanega člana, ki skupaj znašata 478,30 EUR. Tako dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Dohodnina v višini 16 % od davčne osnove znaša 21,83 EUR. Da dobimo neto izplačilo, moramo od bruto plače odšteti prispevke delojemalca in izračunano akontacijo dohodnine. Tako dobimo neto znesek v višini 592,92 EUR. Ker delavcu pripadata povračilo prehrane in prevoza, izračunani neto plači prištejemo še ta dva zneska v višini 158,40 EUR in dobimo znesek za izplačilo, ki znaša 751,32 EUR. Prispevki delodajalca so 16,10 % od bruto plače in znašajo 127,05 EUR. Skupni strošek delodajalca v tem primeru je 1.074,60 EUR.

Pri drugem primeru ugotovimo, da je strošek delodajalca enak ne glede na to, da delavec uveljavlja posebno olajšavo za vzdrževanega člana. Te olajšave so v korist delavca, saj se na tak način zniža davčna osnova za izračun akontacije dohodnine in posledično višina plačila akontacije dohodnine. Na tak način dobi delavec višje izplačilo neto plače (višina bruto plače ostaja enaka), ker plača manj dohodnine.

3. primer

Delavec, zaposlen za nedoločen čas, prejema bruto plačo v višini 1.500,00 EUR. Med letom ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževane otroke. Mesec, na katerega se nanaša primer, ima 20 delovnih dni. Podjetje delavcem izplačuje povračila v zvezi z delom v višini, ki jo določa Uredba o povračilu stroškov v zvezi z delom. Delavec se vsak dan vozi do delovnega mesta z lastnim prevoznim sredstvom, ker avtobusna linija ni zagotovljena. Na dan naredi 10 km v obe smeri. Povračilo za prehrano med delom znaša 6,12 EUR na dan.

Preglednica 8: Izračun tretjega primera

	v EUR
Bruto plača	1.500,00
Prispevki iz bruto plače v breme delojemalca (22,10 %)	331,50
Splošna olajšava	275,22
Davčna osnova	893,28
Dohodnina (16 %, 27 %)	167,65
Neto izplačilo	1.000,85
Prehrana med delom (20 x 6,12 EUR)	122,40
Prevoz na delo (20 x 10 km x 0,18 EUR)	36,00
<i>Izplačilo delavcu na TRR</i>	<i>1.159,25</i>
Prispevki na bruto plačo v breme delodajalca (16,10 %)	241,50
<i>Skupaj strošek delodajalca</i>	<i>1.899,90</i>

Od bruto plače 1.500,00 EUR odštejemo prispevke iz bruto plače v višini 22,10 % (331,50 EUR) in dobimo osnovo 1.168,50 EUR. Ker so ti prispevki v breme delojemalca, se upoštevajo kot olajšava pri izračunu dohodnine. Od osnove 1.168,50 EUR odštejemo še splošno olajšavo v višini 275,22 EUR. Tako dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Dohodnina v višini 16 % od davčne osnove 668,45 EUR znaša 106,95 EUR, dohodnina v višini 27 % od davčne osnove 224,83 EUR pa 60,70 EUR. Seštevek dohodnine znaša 167,65 EUR. Da dobimo neto izplačilo, moramo od bruto plače odšteti prispevke delojemalca in izračunano akontacijo dohodnine. Tako dobimo neto znesek v višini 1.000,85 EUR. Ker delavcu pripadata povračilo prehrane in prevoza, izračunani neto plači prištejemo še ta dva zneska v višini 158,40 EUR in dobimo znesek za izplačilo, ki znaša 1.159,25 EUR. Prispevki delodajalca so 16,10 % od bruto plače in znašajo 241,50 EUR. Skupni strošek delodajalca v tem primeru je 1.899,90 EUR.

4. primer

Delavec, zaposlen za nedoločen čas, prejema bruto plačo v višini 1.500,00 EUR. Med letom uveljavlja posebno olajšavo za enega vzdrževanega otroka. Mesec, na katerega se nanaša primer, ima 20 delovnih dni. Podjetje delavcem izplačuje povračila v zvezi z delom v višini, ki jo določa Uredba o povračilu stroškov v zvezi z delom. Delavec se vsak dan vozi do delovnega mesta z lastnim prevoznim sredstvom, ker avtobusna linija ni zagotovljena. Na dan naredi 10 km v obe smeri. Povračilo za prehrano med delom znaša 6,12 EUR na dan.

Preglednica 9: Izračun četrtega primera

	v EUR
Bruto plača	1.500,00
Prispevki iz bruto plače v breme delojemalca (22,10 %)	31,50
Splošna olajšava	275,22
Posebna olajšava	203,08
Davčna osnova	690,20
Dohodnina (16 %, 27 %)	112,82
Neto izplačilo	1.055,68
Prehrana med delom (20 x 6,12 EUR)	122,40
Prevoz na delo (20 x 10 km x 0,18 EUR)	36,00
<i>Izplačilo delavcu na TRR</i>	<i>1.214,08</i>
Prispevki na bruto plačo v breme delodajalca (16,10 %)	41,50
<i>Skupaj strošek delodajalca</i>	<i>1.899,90</i>

Od bruto plače 1.500,00 EUR odštejemo prispevke iz bruto plače v višini 22,10 % (331,50 EUR) in dobimo osnovo 1.168,50 EUR. Ker so ti prispevki v breme delojemalca, se upoštevajo kot olajšava pri izračunu dohodnine. Od osnove 1.168,50 EUR odštejemo še

splošno in posebno olajšavo za vzdrževanega člana, ki skupaj znašata 478,30 EUR. Tako dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Dohodnina v višini 16 % od davčne osnove 668,45 EUR znaša 106,95 EUR, dohodnina v višini 27 % od davčne osnove 21,75 EUR pa 5,87 EUR. Seštevek dohodnine znaša 112,82 EUR. Da dobimo neto izplačilo, moramo od bruto plače odšteti prispevke delojemalca in izračunano akontacijo dohodnine. Tako dobimo neto znesek v višini 1.055,68 EUR. Ker delavcu pripadata povračilo prehrane in prevoza, izračunani neto plači prištejemo še ta dva zneska v višini 158,40 EUR in dobimo znesek za izplačilo, ki znaša 1.214,08 EUR. Prispevki delodajalca so 16,10 % od bruto plače in znašajo 241,50 EUR. Skupni strošek delodajalca v tem primeru je 1.899,90 EUR.

5. primer

Delavec, zaposlen za nedoločen čas, prejema bruto plačo v višini 5.000,00 EUR. Med letom ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževane otroke. Mesec, na katerega se nanaša primer, ima 20 delovnih dni. Podjetje delavcem izplačuje povračila v zvezi z delom v višini, ki jo določa Uredba o povračilu stroškov v zvezi z delom. Delavec se vsak dan vozi do delovnega mesta z lastnim prevoznim sredstvom, ker avtobusna linija ni zagotovljena. Na dan naredi 10 km v obe smeri. Povračilo za prehrano med delom znaša 6,12 EUR na dan.

Preglednica 10: Izračun petega primera

	v EUR
Bruto plača	5.000,00
Prispevki iz bruto plače v breme delojemalca (22,10 %)	1.105,00
Splošna olajšava	275,22
Davčna osnova	3.619,78
Dohodnina (16 %, 27 %, 41 %)	1.189,38
Neto izplačilo	2.705,62
Prehrana med delom (20 x 6,12 EUR)	122,40
Prevoz na delo (20 x 10 km x 0,18 EUR)	36,00
<i>Izplačilo delavcu na TRR</i>	<i>2.864,02</i>
Prispevki na bruto plačo v breme delodajalca (16,10 %)	805,00
<i>Skupaj strošek delodajalca</i>	<i>5.963,40</i>

Od bruto plače 5.000,00 EUR odštejemo prispevke iz bruto plače v višini 22,10 % (1.105,00 EUR) in dobimo osnovo 3.895,00 EUR. Ker so ti prispevki v breme delojemalca, se upoštevajo kot olajšava pri izračunu dohodnine. Od osnove 3.895,00 EUR odštejemo še splošno olajšavo v višini 275,22 EUR in dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Dohodnina v višini 16 % od davčne osnove 668,45 EUR znaša 106,95 EUR, dohodnina v višini 27 % od davčne osnove 911,57 EUR znaša 246,13 EUR, dohodnina v višini 41 % od davčne osnove 2.039,76 EUR pa 836,30 EUR. Seštevek dohodnine znaša

1.189,38 EUR. Da dobimo neto izplačilo, moramo od bruto plače odšteti prispevke delojemalca in izračunano akontacijo dohodnine. Tako dobimo neto znesek v višini 2.705,62 EUR. Ker delavcu pripadata povračilo prehrane in prevoza, izračunani neto plači prištejemo še ta dva zneska v višini 158,40 EUR in dobimo znesek za izplačilo, ki znaša 2.864,02 EUR. Prispevki delodajalca so 16,10 % od bruto plače in znašajo 805,00 EUR. Skupni strošek delodajalca v tem primeru je 5.963,40 EUR.

6. primer

Delavec, zaposlen za nedoločen čas, prejema bruto plačo v višini 5.000,00 EUR. Med letom uveljavlja posebno olajšavo za enega vzdrževanega otroka. Mesec, na katerega se nanaša primer, ima 20 delovnih dni. Podjetje delavcem izplačuje povračila v zvezi z delom v višini, ki jo določa Uredba o povračilu stroškov v zvezi z delom. Delavec se vsak dan vozi do delovnega mesta z lastnim prevoznim sredstvom, ker avtobusna linija ni zagotovljena. Na dan naredi 10 km v obe smeri. Povračilo za prehrano med delom znaša 6,12 EUR na dan.

Preglednica 11: Izračun šestega primera

	v EUR
Bruto plača	5.000,00
Prispevki iz bruto plače v breme delojemalca (22,10 %)	.105,00
Splošna olajšava	275,22
Posebna olajšava	203,08
Davčna osnova	3.416,70
Dohodnina (16 %, 27 %, 41 %)	1.106,12
Neto izplačilo	2.788,88
Prehrana med delom (20 x 6,12 EUR)	122,40
Prevoz na delo (20 x 10 km x 0,18 EUR)	36,00
<i>Izplačilo delavcu na TRR</i>	<i>2.947,28</i>
Prispevki na bruto plačo v breme delodajalca (16,10 %)	805,00
<i>Skupaj strošek delodajalca</i>	<i>5.963,40</i>

Od bruto plače 5.000,00 EUR odštejemo prispevke iz bruto plače v višini 22,10 % (1.105,00 EUR) in dobimo osnovo 3.895,00 EUR. Ker so ti prispevki v breme delojemalca, se upoštevajo kot olajšava pri izračunu dohodnine. Od osnove 3.895,00 EUR odštejemo še splošno in posebno olajšavo za vzdrževanega člana, ki skupaj znašata 478,30 EUR. Tako dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Dohodnina v višini 16 % od davčne osnove 668,45 EUR znaša 106,95 EUR, dohodnina v višini 27 % od davčne osnove 911,57 EUR znaša 246,13 EUR, dohodnina v višini 41 % od davčne osnove 1.836,68 EUR pa 753,04 EUR. Seštevek dohodnine znaša 1.106,12 EUR. Da dobimo neto izplačilo, moramo od bruto plače odšteti prispevke delojemalca in izračunano akontacijo dohodnine. Tako dobimo neto

znesek v višini 2.788,88 EUR. Ker delavcu pripadata povračilo prehrane in prevoza, izračunani neto plači prištejemo še ta dva zneska v višini 158,40 EUR in dobimo znesek za izplačilo, ki znaša 2.947,28 EUR. Prispevki delodajalca so 16,10 % od bruto plače in znašajo 805,00 EUR. Skupni strošek delodajalca v tem primeru je 5.963,40 EUR.

Vseh šest primerov plač bomo prikazali v spodnji preglednici 6.

Prispevki delojemalca (22,10 %) se povečujejo v absolutnem znesku z rastjo bruto plače. Višja je bruto plača, višji so prispevki. Dohodnina je nižja, kadar pri isti bruto plači delavec uveljavlja olajšavo za vzdrževane člane. V tem primeru delavec dobi višjo neto plačo. Izplačilo je neto plača, povečana za povračilo stroškov oziroma zmanjšana za odtegljaje (kredite ...).

Prispevki delodajalca (16,10 %) se povečujejo v absolutnem znesku z rastjo bruto plače. Višja je bruto plača, višji so prispevki.

Preglednica 12: Primerjava obdavčitve plač

Primer	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bruto plača	789,15	789,15	1.500,00	1.500,00	5.000,00	5.000,00
Vzdrževani družinski člani	0	1	0	1	0	1
Prispevki delojemalca – 22,10 %	174,40	174,40	331,50	331,50	1.105,00	1.105,00
Akontacija dohodnine	54,32	21,83	167,65	112,82	1.189,38	1.106,12
Neto izplačilo	560,43	592,92	1.000,85	1.055,68	2.705,62	2.788,88
Izplačilo na TRR	718,83	751,32	1.159,25	1.214,08	2.864,02	2.947,28
Prispevki delodajalca –16,10 %	127,05	127,05	241,50	241,50	805,00	805,00
Skupaj strošek delodajalca	1.074,60	1.074,60	1.899,90	1.899,90	5.963,40	5.963,40

6.2 Pogodbeno delo

Obračun pogodbenega dela bomo predstavili na dveh primerih. Stranki sta v neodvisnem razmerju. V prvem primeru bo podjemnik zaposlen v drugem podjetju za polni zavarovalni čas, v drugem primeru pa bo ta oseba brezposelna in ne bo prejela nobenih drugih dohodkov. To pomeni, da se za podjemnika v prvem primeru prispevki za pokojninsko zavarovanje (PIZ) obračunavajo in plačujejo že iz drugega naslova, v drugem primeru pa ne.

1. primer

Naročnik in podjemnik skleneta podjemno pogodbo za obdobje enega leta. Podjemnik se zavezuje, da bo za naročnika občasno opravil hišniška dela. Dogovorita se za plačilo v višini 5,00 EUR bruto na uro. Izplačilo se izvede vsak mesec. Podjemnik je zaposlen v drugem podjetju za polni zavarovalni čas. V mesecu, za katerega je prikazan primer, je podjemnik opravil 30 ur.

Bruto znesek 150,00 EUR zmanjšamo za 10 % normiranih stroškov in 6,36 % prispevka za zdravstvo (ZZ). Dobimo davčno osnovo, od katere obračunamo akontacijo dohodnine v višini 25 %. Osnovi zatem odštejemo akontacijo dohodnine in dobimo neto izplačilo podjemniku. Strošek prispevka za zdravstvo in akontacija dohodnine sta v breme podjemnika. Naročnik je dolžan plačati prispevek za PIZ v višini 8,85 % od bruto dohodka, prispevek za zdravstvo v višini 0,53 % od bruto dohodka ter posebni davek v višini 25 % od bruto dohodka.

Preglednica 13: Izračun prvega primera

	V EUR
Bruto znesek	150,00
Normirani odhodki (10 %)	15,00
Prispevek za ZZ v breme podjemnika (6,36 %)	9,54
Osnova za dohodnino	125,46
Znesek dohodnine (25 %)	31,37
<i>Neto izplačilo</i>	<i>109,09</i>
Prispevki za PIZ v breme naročnika (8,85 %)	13,28
Prispevki za zdravstvo v breme naročnika (0,53 %)	0,80
Posebni davek v breme naročnika (25 %)	37,50
<i>Skupaj strošek naročnika</i>	<i>201,58</i>

2. primer

Naročnik in podjemnik skleneta podjemno pogodbo za obdobje enega leta. Podjemnik se zavezuje, da bo za naročnika občasno opravljal hišniška dela. Dogovorita se za plačilo v višini 5,00 EUR bruto na uro. Izplačilo se izvede vsak mesec. Podjemnik ni zaposlen in ne prejema nobenih denarnih nadomestil, torej se zanj prispevki za PIZ ne plačujejo iz nobenega drugega naslova. V mesecu, za katerega je prikazan primer, je podjemnik opravil 30 ur.

Bruto znesek 150,00 EUR zmanjšamo za 10 % normiranih stroškov in 6,36 % prispevka za zdravstvo ter 15,5 % prispevka za PIZ. Na ta način dobimo davčno osnovo, od katere obračunamo akontacijo dohodnine v višini 25 %. Osnovi zatem odštejemo akontacijo dohodnine in dobimo neto izplačilo podjemniku. Strošek prispevka za zdravstvo in dohodnine je v breme podjemnika. Naročnik pa je dolžan plačati prispevek za PIZ v višini 8,85 % od bruto dohodka, prispevek za zdravstvo v višini 0,53 % od bruto dohodka ter posebni davek v višini 25 % od bruto dohodka.

Preglednica 14: Izračun drugega primera

	V EUR
Bruto znesek	150,00
Normirani odhodki (10 %)	15,00
Prispevek za ZZ v breme podjetnika (6,36 %)	9,54
Prispevek za PIZ v breme podjetnika (15,50 %)	23,25
Osnova za dohodnino	102,21
Znesek dohodnine (25 %)	25,55
<i>Neto izplačilo</i>	<i>91,66</i>
Prispevki za PIZ v breme naročnika (8,85 %)	13,28
Prispevki za zdravstvo v breme naročnika (0,53 %)	0,80
Posebni davek v breme naročnika (25 %)	37,50
<i>Skupaj strošek naročnika</i>	<i>201,58</i>

Kot je razvidno iz gornjih dveh primerov, je strošek naročnika storitev v obeh primerih enak. Podjemnik pa v drugem primeru prejme manjše izplačilo, ker mora plačati oziroma se mu odtegnejo od neto izplačila še prispevki za PIZ. To novost uvaja ZPIZ-2, ki v tem delu velja od 1. februarja 2014.

6.3 Avtorski honorar

Obračun avtorskega honorarja bomo predstavili na dveh primerih. Stranki sta v neodvisnem razmerju. V prvem primeru bo avtor zaposlen v drugem podjetju za polni zavarovalni čas, v drugem primeru pa bo oseba brezposelna in ne bo prejemale nobenih drugih dohodkov. To pomeni, da se zanj v prvem primeru prispevki za PIZ obračunavajo in plačujejo že iz drugega naslova, v drugem primeru pa ne.

1. primer

Naročnik naroči avtorju, da mu izdelava program za vodenje evidenc prihoda zaposlenih na delo in odhoda z dela. Dogovorita se za enkratno izplačilo v višini 1.000,00 EUR bruto. Avtor je zaposlen v drugem podjetju za polni zavarovalni čas.

Bruto znesek 1.000,00 EUR zmanjšamo za 10 % normiranih stroškov in 6,36 % prispevka za zdravstvo. Dobimo davčno osnovo, od katere obračunamo akontacijo dohodnine v višini 25 %. Osnovi zatem odštejemo akontacijo dohodnine in dobimo neto izplačilo avtorju. Strošek prispevka za zdravstvo in dohodnine je v breme avtorja. Naročnik pa je dolžan plačati prispevek za PIZ v višini 8,85 % in prispevek za zdravstvo v višini 0,53 % od bruto dohodka.

Preglednica 15: Izračun prvega primera

	V EUR
Bruto znesek	1.000,00
Normirani odhodki (10 %)	100,00
Prispevek za ZZ v breme avtorja (6,36 %)	63,60
Osnova za dohodnino	836,40
Znesek dohodnine (25 %)	209,10
<i>Neto izplačilo</i>	<i>727,30</i>
Prispevki za PIZ v breme naročnika (8,85 %)	88,50
Prispevki za zdravstvo v breme naročnika (0,53 %)	5,30
<i>Skupaj strošek naročnika</i>	<i>1.093,80</i>

2. primer

Naročnik naroči avtorju, da mu izdelava program za vodenje evidenc prihoda zaposlenih na delo in odhoda z dela. Dogovorita se za enkratno izplačilo v višini 1.000,00 EUR bruto. Avtor ni zaposlen in ne prejema nobenih denarnih nadomestil, torej se zanj prispevki za PIZ ne plačujejo iz nobenega drugega naslova.

Bruto znesek 1.000,00 EUR zmanjšamo za 10 % normiranih stroškov, 6,36 % prispevka za zdravstvo ter 15,50 % prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Dobimo davčno osnovo, od katere obračunamo akontacijo dohodnine v višini 25 %. Osnovi zatem odštejemo akontacijo dohodnine in dobimo neto izplačilo avtorju. Strošek prispevka ZZ, PIZ in dohodnine je v breme avtorja. Naročnik pa je dolžan plačati prispevek za PIZ v višini 8,85 % in prispevek za zdravstvo v višini 0,53 % bruto dohodka.

Preglednica 16: Izračun drugega primera

	V EUR
Bruto znesek	1.000,00
Normirani odhodki (10 %)	100,00
Prispevek za ZZ v breme avtorja (6,36 %)	63,60
Prispevek za PIZ v breme avtorja (15,50 %)	155,00
Osnova za dohodnino	681,40
Znesek dohodnine (25 %)	170,35
<i>Neto izplačilo</i>	<i>611,05</i>
Prispevki za PIZ v breme naročnika (8,85 %)	88,50
Prispevki za zdravstvo v breme naročnika (0,53 %)	5,30
<i>Skupaj strošek naročnika</i>	<i>1.093,80</i>

Kot vidimo iz gornjih dveh primerov, je strošek naročnika storitev v obeh primerih enak. Avtor pa v drugem primeru prejme manjše izplačilo, ker mora plačati oziroma se mu odtegnejo od neto izplačila še prispevki za PIZ. To novost uvaja ZPIZ-2, ki v tem delu velja od 1. februarja 2014.

6.4 Študentsko delo

Študenti in dijaki lahko opravljajo delo na podlagi napotnic. Za vsako izplačilo na podlagi napotnice, ki presega 400 EUR, je treba obračunati akontacijo dohodnine po 25-odstotni stopnji. Pri tem je treba upoštevati 10 % normiranih odhodkov. ZUJF nalaga koncesijsko dajatev v višini 23 % od neto študentskega dela, ZDKDPŠ pa še dodatno koncesijsko dajatev v višini 2 % od neto študentskega dela. Enkrat mesečno pa se za vsakega študenta plača še pavšalni prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, ki na dan izračuna znaša 4,58 EUR.

Obračun študentskega dela bomo prikazali na dveh primerih:

1. primer

Študent je opravil delo, ki je plačano 5 EUR na uro. V enem mesecu je opravil 78 ur, kar skupaj znaša 390,00 EUR bruto. Ker izplačilo ne presega zneska 400,00 EUR, ni treba obračunati akontacije dohodnine. Koncesijske dajatve po stopnji 23 % in 2 % od bruto zneska skupaj znašajo 97,50 EUR, DDV po stopni 22 % od skupne vrednosti koncesijskih dajatev pa 21,45 EUR. V tem primeru skupna obremenitev naročnika dela znaša 513,53 EUR.

	V EUR
Bruto znesek	390,00
Normirani stroški (10 %)	0,00
Davčna osnova (90 %)	0,00
Akontacija dohodnine (25 %)	0,00
<i>Neto znesek – prejemek študenta</i>	<i>390,00</i>
Koncesijska dajatev (23 %)	89,70
Dodatna koncesijska dajatev (2 %)	7,80
DDV (22 % od seštevka koncesijskih dajatev)	21,45
Prispevek za poškodbe pri delu (ZZ pavšal)	4,58
<i>Skupna obremenitev naročnika</i>	<i>513,53</i>

2. primer

Študent je opravil delo, ki je plačano 10 EUR na uro. V enem mesecu je opravil 78 ur, kar skupaj znaša 780,00 EUR bruto. Ker je izplačilo višje od 400,00 EUR, je treba obračunati akontacijo dohodnine. Bruto znesku 780,00 EUR odštejemo 10 % normiranih odhodkov, da dobimo davčno osnovo za obračun akontacije dohodnine. Akontacija dohodnine se obračuna po 25-odstotni stopnji od davčne osnove, kar znaša 175,50 EUR. Koncesijske dajatve skupaj znašajo 195,00 EUR, DDV po stopni 22 % od skupne vrednosti koncesijskih dajatev pa 42,90 EUR. V tem primeru skupna obremenitev naročnika dela znaša 1.022,48 EUR.

	V EUR
Bruto znesek	780,00
Normirani stroški (10 %)	78,00
Davčna osnova (90 %)	702,00
Akontacija dohodnine (25 %)	175,50
<i>Neto znesek – prejemek študenta</i>	<i>604,50</i>
Koncesijska dajatev (23 %)	179,40
Dodatna koncesijska dajatev (2 %)	15,60
DDV (22 % od seštevka koncesijskih dajatev)	42,90
Prispevek za poškodbe pri delu (ZZ pavšal)	4,58
<i>Skupna obremenitev naročnika</i>	<i>1.022,48</i>

V gornjih dveh primerih vidimo, da študent za 100-odstotno višjo urno postavko ne prejme 100 % višjega izplačila, ker mora v drugem primeru plačati akontacijo dohodnine.

7 SKLEP

Obdavčitev dohodka iz zaposlitve v Sloveniji je razmeroma visoka kljub različnim olajšavam, ki so na voljo. Posamezni dohodki so različno obdavčeni glede na vrsto pogodbenega razmerja. Obremenjeni so s prispevki za socialno varnost in dohodnino ter v nekaterih primerih še s posebnim davkom.

V zaključni projektni nalogi so bili predstavljeni različni dohodki iz zaposlitve in njihova obdavčitev. Skladno z davčnim vidikom se v sklop dohodkov iz zaposlitve uvrščajo dohodki iz delovnega razmerja in dohodki iz drugega pogodbenega razmerja. V nalogi so bile predstavljene davčne olajšave (splošna olajšava, posebne olajšave), prispevki za socialno varnost, ki se obračunavajo od dohodkov iz zaposlitve, lestvica za odmero dohodnine za leto 2014 in praktični izračuni obdavčitve izbranih dohodkov.

V nalogi je ugotovljeno, da je za delodajalca trenutno najugodnejše izplačilo dohodka na podlagi študentske napotnice. Izplačilo dohodka na podlagi avtorske pogodbe je tudi cenejša oblika dela kot obdavčitev dohodka iz rednega delovnega razmerja, vendar je sklenitev take pogodbe mogoča samo v primerih, ko ima opravljeno delo naravo dela, ki je značilna za take pogodbe. Izplačilo dohodka na podlagi delovnega razmerja je najpogostejše in je trenutno za povprečne dohodke cenejše od podjetnega razmerja. Z uvedbo zakonskih sprememb v začetku leta 2014 se za podjetno obliko dela plačujejo višji prispevki in zato predstavljajo skupaj z dohodnino in posebnim davkom veliko obremenitev.

Ker se v letu 2015 na področju študentskega dela predvidevajo spremembe, bodo morda razmerja v prihodnjem letu drugačna in študentsko delo morda ne bo veljalo več za najcenejšo obliko dela.

V Sloveniji je obdavčitev dohodkov iz zaposlitve razmeroma visoka. Država skuša pomagati z različnimi subvencijami in olajšavami, ki pa na žalost niso dovolj, da bi se spremenilo stanje na področju zaposlovanja.

LITERATURA IN VIRI

- Čok, Mitja. 2009. *Javne finance v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- DURS (Davčna uprava RS) 2013. *Dohodki iz delovnega razmerja - splošno pojasnilo velja od 1. 1. 2013*. [Http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/dohodek_iz_zaposlitve/dohodek_iz_delovnega_razmerja/dohodki_iz_delovnega_razmerja_splosno_pojasnilo_velja_od_1_1_2013/#c20541](http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/dohodek_iz_zaposlitve/dohodek_iz_delovnega_razmerja/dohodki_iz_delovnega_razmerja_splosno_pojasnilo_velja_od_1_1_2013/#c20541) (17. 4. 2014).
- DURS (Davčna uprava RS) 2014. *Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2014*. [Http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2014/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_leto_2014/](http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2014/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_leto_2014/) (17. 4. 2014).
- Galič, Jana. 2007. *Obdavčitev plač in drugih dohodkov iz zaposlitve po novi davčni zakonodaji*. Lesce: Legat.
- Gutman, Simona. 2007. Obdavčitev dohodkov rezidentov republike Slovenije, ki prejemajo dohodke iz tujine. *Revizor* 8 (2): 77–102.
- Klun, Maja. 2007. *Davčni sistem*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Klun, Maja. 2011. *Davčni sistem*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Kovač, Marko. 2008. *Davki od A do Ž: celovit pregled obdavčitev v Republiki Sloveniji in njihova obrazložitev z veljavno zakonodajo*. Ljubljana: Primath.
- Kovač, Matjaž. 2004. *Obdavčitev svetovnega dohodka*. Maribor: Davčni inštitut.
- Kranjec, Marko. 2003. *Davki in proračun*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Milost, Franko in Vilma Milunovič. 2001. *Obdavčitev podjetij*. Koper: Visoka šola za management.
- Ministrstvo za finance. 2012. *Sprejeti proračun RS za leto 2011 (splošni del)*. [Http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2011/11_01_splosni_del_2011.pdf](http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2011/11_01_splosni_del_2011.pdf) (15. 8. 2014).
- Ministrstvo za finance. 2013. *Sprejeti proračun RS za leto 2012 (splošni del)*. [Http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2012/SP2012_II_1.pdf](http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2012/SP2012_II_1.pdf) (15. 8. 2014).
- Ministrstvo za finance. 2014. *Sprejeti proračun RS za leto 2013 (splošni del)*. [Http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2013/SP2013_SPL.pdf](http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2013/SP2013_SPL.pdf) (15. 8. 2014).
- Nedelko, Marjeta. 2012. *Slovenski davčni sistem s poudarkom na DDV*. Delo diplomskega seminarja, Ekonomska-poslovna fakulteta, Univerza v Mariboru.
- Računovodja. 2014. *Avtorski honorar kot dohodek iz delovnega razmerja*. [Http://www.racunovodja.com/narocniki/default.aspx?doc=2.1AVTORSKIHONORARKOTDOHODEKIZDELOVNEGARAZMERJA&tisk=doc](http://www.racunovodja.com/narocniki/default.aspx?doc=2.1AVTORSKIHONORARKOTDOHODEKIZDELOVNEGARAZMERJA&tisk=doc) (18. 4. 2015).
- Stanovnik, Tine. 2008. *Javne finance*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Škof, Bojan, Marian Wakounig, Bojan Tičar, Saša Jerman, Aleš Kobal in Aleš Ferčič. 2007. *Davčno pravo*. Maribor: Pravna fakulteta.
- Šubelj, Biserka. 2011. *Davki*. Ljubljana: Založba Smart-team.

PRAVNI VIRI

Ustava Republike Slovenije. *Uradni list RS*, št. 33/91.

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). *Uradni list RS*, št. 16/07, 68/08, 110/13.

Zakon o dodatni koncesijski dajatvi od prejemkov, izplačanih za občasna in začasna dela študentov in dijakov (ZDKDPŠ). *Uradni list RS*, št. 24/07.

Zakon o dohodnini (ZDoh-2). *Uradni list RS*, št. 13/11, 24/12, 30/12, 40/12, 75/12, 94/12.

Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF). *Uradni list RS*, št. 105/12.

Zakon o dohodnini (ZDoh-1). *Uradni list RS*, št. 59/06.

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1). *Uradni list RS*, št. 21/13.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ). *Uradni list RS*, št. 72/06)

Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2014. *Uradni list RS*, št. 108/13.